

باسمه تعالی
تجهیزات آموزشی امام رضا (ع)
معاونت آموزش

نام و نام خانوادگی:
دوره متوسطه دوم
نام درس: فارسی ۱
پایه دهم رشته: انسانی، ریاضی و تجربی

امتحانات هماهنگ نوبت اول سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳

تاریخ آزمون: ۱۴۰۲/۱۰/۱۱
ساعت برگزاری: ۸ صبح
مدت آزمون: ۸۰ دقیقه
تعداد صفحه: ۴ صفحه

بارم	ردیف	دانش آموز عزیز پاسخ سوالات را به صورت کامل در پاسخ برگ بنویسید.
		قلمرو زبانی (۷ نمره)
۰/۵	۱	الف) معنی واژه‌های مشخص شده را بنویسید. ۱. در آگیری سه ماهی بود: دو <u>حازم</u> ، یکی عاجز. ۲. شیخ بفرمود: زینهار، تا سر این <u>حَقّه</u> باز نکنی.
۰/۲۵		ب) با توجه به بیت زیر، یک معادل معنایی برای واژه «رونق» بیابید. همّت بلند دار که نزد خدا و خلق باشد به قدر همّت تو اعتبار تو
۰/۲۵		ج) با توجه به بیت «حدیث دوست نگویم مگر به حضرت دوست / که آشنا سخن آشنا نگه دارد»، معنی واژه «حدیث» در کدام گزینه به درستی نیامده است؟ ۱. ماجرا ۲. روایت ۳. سخن ۴. عمل
۰/۲۵		د) با توجه به سه مصراع «بعد از تو روا باشد نقض همه پیمان‌ها»، «تا خار غم عشقت، آویخته در دامن» و «چون عشق حرم باشد سهل است بیابان‌ها»، کدام گزینه اهمیت املائی ندارد؟ ۱. خار ۲. پیمان ۳. نقض ۴. سهل
۰/۷۵		ه) املائی درست را از داخل کمانک انتخاب کنید. ۱. عامل شهری به خلیفه نشست که دیوار شهر خراب شده است، آن را (امارت / عمارت) باید کردن. ۲. ما در حمّام شدیم، دلّاک و (قیّم / غیّم) درآمدند و خدمت کردند. ۳. در مقابله جفا، وفا کرد و در مقابله زشتی، آشتی کرد و در مقابله (لئیمی / لعیمی)، کریمی کرد.
۰/۵		و) در کدام گزینه، املائی همه واژه‌ها به درستی آمده است؟ ۱. نمط - مهنت - مکاری ۲. مولع - غبطه - سبات ۳. مستغنی - راهگزار - غوکان ۴. زهی - سیرت - حضيض
۰/۵	۲	الف) املائی درست کلمات مشخص شده را بنویسید. ۱. هرچند تدبیر در هنگام بلا فایده بیشتر ندهد؛ با این همه عاقل در دفع مکاید دشمن تأخیر ثواب نبیند. ۲. <u>قرض</u> من دو چیز بود: یکی بی‌نوایی؛ دویم گفتم همانا او را تصوّر شود که مرا در فضل، مرتبه‌ای است زیادت.
۰/۵		ب) کدام بخش از عبارت زیر «حذف» شده است؟ نوع «حذف» را بنویسید. هم‌نشین نیک بهتر از تنهایی است و تنهایی بهتر از هم‌نشین بد.
۰/۵		ج) نقش دستوری ضمیر پیوسته (متصل) را در گزینه‌های زیر بنویسید. ۱. لاله دیدم روی زیبای توام آمد به یاد ۲. گفتمت چون در حدیثی گر توانی داشت هوش

۰/۲۵	<p>(د) در کدام گزینه، معنای فعل «کشت»، متفاوت است؟</p> <ol style="list-style-type: none"> ۱. کشتن شمع چه حاجت بود از بیم رقیبان / پرتو روی تو گوید که تو در خانه مایی ۲. بادی که در زمانه بسی شمع‌ها بکشت / هم بر چراغدان شما نیز بگذرد ۳. گفتم که نوش لعلت ما را به آرزو کشت / گفتا تو بندگی کن کاو بنده‌پرور آید ۴. شمع را باید از این خانه به در بردن و کشتن / تا به همسایه نگوید که تو در خانه مایی 	
۰/۲۵	<p>(ه) کدام گروه اسمی، مطابق الگوی «صفت + اسم + مضاف‌الیه» ساخته شده است؟</p> <ol style="list-style-type: none"> ۱. رونق زمان شما ۲. این پرده نیلوفری ۳. حق صحبت وفا ۴. هزار پند قرآن 	
۰/۵	<p>(و) از میان کلمه‌های زیر، واژه‌هایی را که «دو تلفظی» نیستند، مشخص کنید.</p> <p>مهربان، کردگار، کایدان، جاودان، پروردگار، سخره، آشنا، یادگار.</p>	
۰/۵	<p>الف) بیت زیر را بر اساس ترتیب اجزای سازنده در زبان فارسی، مرتب کنید.</p> <p>برو ای گدای مسکین در خانه علی زن / که نگین پادشاهی دهد از کرم گدا را</p>	۳
۰/۵	<p>ب) نقش دستوری اجزای مشخص شده در کدام گزینه متفاوت است؟</p> <ol style="list-style-type: none"> ۱. گرت هواست که معشوق نگسلد پیمان / نگاه دار سر رشته تا نگه دارد ۲. ای تو رَمه سپرده به چوپان گرگ‌طبع / این گرگی شبان شما نیز بگذرد ۳. چون بگشایم ز سر مو شکن / ماه ببیند رخ خود را به من ۴. یکی از دوستان مخلص را / مگر آواز من رسید به گوش 	
۰/۵	<p>ج) نقش دستوری اجزای مشخص شده را بنویسید.</p> <ol style="list-style-type: none"> ۱. و عزمت ضامن دوام جهان شد ۲. کلاه از سر کودک عقل می‌افتد 	
۰/۲۵	<p>(د) کاربرد معنایی پسوند «ک» در کدام گزینه مشابه واژه «خورجینک» نیست؟</p> <ol style="list-style-type: none"> ۱. دمک ۲. پیامک ۳. داستانک ۴. مرغک 	
۰/۲۵	<p>(ه) در کدام مصراع، متمم با دو حرف اضافه آمده است؟</p> <ol style="list-style-type: none"> ۱. حاصل بی‌حاصلی نبود به جز شرمندگی ۲. بر در بخت بد فرود آید ۳. ما را سر باغ و بوستان نیست ۴. چون داد عادلان به جهان در بقا نکرد 	

نام و نام خانوادگی:

دوره متوسطه دوم

نام درس: فارسی ۱

پایه دهم رشته: انسانی، ریاضی و تجربی

امتحانات هماهنگ نوبت اول سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳

تعداد صفحه: ۴

مدت آزمون: ۸۰ دقیقه

ساعت برگزاری: ۸ صبح

تاریخ آزمون: ۱۴۰۲/۱۰/۱۱

قلمرو ادبی (۵ نمره)															
۰/۵	الف) موضوع‌های غنایی با مفاهیمی همچون: عشق، عرفان، گلایه و شکایت، معمولاً در قالب‌های شعری ..... رباعی و ..... و نیز قالب نثر نوشته می‌شود.														
۰/۵	ب) در کدام گزینه نام نویسنده به ترتیب نام اثر درست آمده است؟ «کلیله و دمنه - دیوار - گوشواره عرش - سیاست‌نامه» ۱. نصرالله منشی - جمال میرصادقی - سید علی موسوی گرمارودی - خواجه نظام‌الملک توسی ۲. نصرالله منشی - سهراب سپهری - سید علی موسوی گرمارودی - عنصرالمعالی کیکاووس														
	ج) با توجه به موارد قسمت الف، آرایه‌های مناسب را از قسمت ب انتخاب کنید و در پاسخ‌برگ بنویسید.														
۱/۵	<table border="1"> <thead> <tr> <th>الف</th> <th>ب</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>۱. گفتم که بوی زلفت گمراه عالمم کرد / گفتا اگر بدانی هم اوت رهبر آید</td> <td>- سجع</td> </tr> <tr> <td>۲. پشت دیوار آنچه گویی هوش دار / تا نباشد در پس دیوار گوش</td> <td>- حس آمیزی</td> </tr> <tr> <td>۳. حرف‌هایم مثل یک تکه چمن روشن بود.</td> <td>- استعاره</td> </tr> <tr> <td>۴. در میان دو ضد جمع بود: هم فرقت بود و هم وصلت.</td> <td>- ایهام</td> </tr> <tr> <td>۵. چو سرو از راستی برزد علم را / ندید اندر جهان تاراج غم را</td> <td>- مجاز</td> </tr> <tr> <td>۶. برکن ز بن این بنا که باید / از ریشه بنای ظلم برکنند</td> <td>- حسن تعلیل</td> </tr> </tbody> </table>	الف	ب	۱. گفتم که بوی زلفت گمراه عالمم کرد / گفتا اگر بدانی هم اوت رهبر آید	- سجع	۲. پشت دیوار آنچه گویی هوش دار / تا نباشد در پس دیوار گوش	- حس آمیزی	۳. حرف‌هایم مثل یک تکه چمن روشن بود.	- استعاره	۴. در میان دو ضد جمع بود: هم فرقت بود و هم وصلت.	- ایهام	۵. چو سرو از راستی برزد علم را / ندید اندر جهان تاراج غم را	- مجاز	۶. برکن ز بن این بنا که باید / از ریشه بنای ظلم برکنند	- حسن تعلیل
الف	ب														
۱. گفتم که بوی زلفت گمراه عالمم کرد / گفتا اگر بدانی هم اوت رهبر آید	- سجع														
۲. پشت دیوار آنچه گویی هوش دار / تا نباشد در پس دیوار گوش	- حس آمیزی														
۳. حرف‌هایم مثل یک تکه چمن روشن بود.	- استعاره														
۴. در میان دو ضد جمع بود: هم فرقت بود و هم وصلت.	- ایهام														
۵. چو سرو از راستی برزد علم را / ندید اندر جهان تاراج غم را	- مجاز														
۶. برکن ز بن این بنا که باید / از ریشه بنای ظلم برکنند	- حسن تعلیل														
۰/۵	د) با توجه به قسمت‌های مشخص‌شده، «نماد» و «تشبیه» را در گزینه‌های زیر بررسی کنید. ۱. بر تیر جورتان ز تحمل سپر کنیم ۲. گشت یکی چشمه ز سنگی جدا														
۰/۵	الف) مفهوم کنایه‌های مشخص‌شده را بنویسید. ۱. بزرگان به هر حق و باطلی از جای نشوند. ۲. خون تو شرف را سرخگون کرده است.														
۰/۵	ب) آرایه درست را از داخل کمانک انتخاب کنید. ۱. به نام کردگار هفت افلاک که پیدا کرد آدم از کفی خاک (تلمیح / تضاد) ۲. در مملکت چو غرش شیران گذشت و رفت این عوعو سگان شما نیز بگذرد (جناس / استعاره)														
۰/۵	ج) یک بیت، بعد از بیت: «نه خدا توانمش خواند نه بشر توانمش گفت / متحیرم چه نامم شه ملک لافتی را» را بنویسید.														
۰/۵	د) بیتهای شعر «بوی گل و ریحان‌ها» بنویسید که هم قافیۀ آن به معنای «روزگاران» است و هم نام شعری شاعر یا همان «تخلص» در آن بیت آمده است.														

قلمرو فکری (۸ نمره)	
۶	معنی ابیات و عبارات زیر را به نثر ساده و روان بنویسید. الف) چون بر رقعۀ من اطلاع یابد، قیاس کند که مرا اهلیت چیست. ب) دلا معاش چنان کن که گر بلغزد پای / فرشته‌ات به دو دست دعا ننگه دارد ج) یوسف صدیق وفادار بود و یعقوب خود او را به صبر آموزگار بود. د) وین بوم محنت از پی آن تا کند خراب / بر دولت‌آشیاں شما نیز بگذرد
۷	معنی ابیات و عبارات زیر را به نثر ساده و روان بنویسید. الف) تو تنهاتر از شجاعت/ در گوشۀ روشن وجدان تاریخ ایستاده‌ای/ به پاسداری از حقیقت ب) بدان کوش که به هر محالی از حال و نهاد خویش بنگردی. ج) راست به مانند یکی زلزله / داده تنش بر تن ساحل یله د) گل از شوق تو خندان در بهار است / از آتش رنگ‌های بی‌شمار است
۸	الف) حدیث: «حاسبوا قبل أن تحاسبوا» با کدام عبارت قرابت معنایی دارد؟ ۱. واندر همه کاری داد از خویشتن بده ۲. به زبان دیگر مگو و به دل دیگر مدار
۰/۵	ب) در متن زیر، «عقل» با چه ویژگی‌هایی وصف شده است؟ چندان تناوری و بلند/ که به هنگام تماشا/ کلاه از سر کودک عقل می‌افتد
۰/۵	ج) میان دو متن زیر چه ارتباط معنایی وجود دارد؟ شرح دهید. ۱. دوران روزگار به ما بگذرد بسی / گاهی شود بهار دگر گه خزان شود ۲. این فصل بدان آوردم تا مردم بدانند که به شدتی که از روزگار پیش آید، نباید نالید و از فضل و رحمت کردگار، جلّ جلاله و عمّ نواله، ناامید نباید شد که او، تعالی، رحیم است.
۹	الف) هر یک از موارد زیر، با کدام بیت ها ارتباط معنایی دارد؟ - الدهرُ یومان یوم لک و یوم علیک - کل نفس ذائقة الموت ۱) آب اجل که هست گلوگیر خاص و عام / بر حلق و بر دهان شما نیز بگذرد ۲) ای مفتخر به طالع مسعود خویشتن / تأثیر اختران شما نیز بگذرد
۰/۵	ب) شاعر در بیت زیر، بر چه مفهومی تأکید دارد؟ بلندی از آن یافت کاو پست شد در نیستی کوفت تا هست شد
۰/۵	ج) مفهوم عبارت «گندم نمای جو فروش» را بنویسید.
۱۰	الف) چه ارتباطی میان آیه «و من یتوکل علی الله فهو حسبه» با بیت زیر وجود دارد؟ هر آن که جانب اهل وفا ننگه دارد / خداهش در همه حال از بلا ننگه دارد
۰/۵	ب) معنی و مفهوم بیت زیر را به نثر روان بنویسید. نعره برآورده فلک کرده کر دیده سیه کرده شده زهره در
۲۰	مجموع بارم